

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 13749864
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

07 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önermeleri incelenmiş olup, söz konusu önermelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN DENİZ DEMİR'İN
TBMM 7/29987 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

7/29987
GK 6

SORULAR

Her yıl 20 bin ila 22 bin arasında flamingonun konakladığı Tuz Gölü, yöre halkı tarafından flamingo cenneti olarak da adlandırılmaktadır. Gölde konaklayan flamingolar kuluçka dönemini de burada geçirmekte, sonbahar aylarından itibaren de yavru flamingolarla birlikte sıcak ülkelere göç etmektedir. Basında yer alan haberlere göre; bu sene bölgede inceleme yapan ekipler, kuluçkadan çıkan yavru flamingoların ölümleriyle karşılaşmış, ölüm nedenlerinin de flamingoların üreme alanı olarak bilinen yere su taşıyan kanalı besleyen kaynaklardaki suyun bilinçsiz olarak tarımsal sulama da kullanıldığı ve yine kanalı beslemek için açılan sondaj kuyusundaki suyun azalmasından kaynaklandığı saptanmıştır. Şu ana kadar kuluçkadan çıkan 2 bin yavru flamingonun öldüğü tespit edilmiştir.

Bu çerçevede;

- 1- Tuz gölünde 2 bin yavru flamingonun kuraklık sebebiyle öldüğü haberleri doğru mudur?
- 2- Haberler doğru ise Tuz Gölü'nde yaşanan kuraklığa ilişkin alınan önlemler nelerdir?
- 3- 4 yıl önce de aynı alanda yavru flamingo ölümlerinde artış gözlenmesi üzerine Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kanalı beslemek üzere sondaj kuyusu açılmıştır. Bu konuda planlanan başkaca çözüm yolu var mıdır?
- 4- Bölgeye su taşıyan kanalı besleyen kaynaklardaki suyun bilinçsiz kullanımını engellemeye yönelik ne gibi faaliyetler yürütülecektir?

CEVAPLAR

- 1- 17.06.2025 tarihinde yayımlanan basın haberlerinde Tuz Gölü'nün Aksaray-Konya sınırında flamingo ölümleri görüldüğü belirtilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü), Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) ve Aksaray Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik ekipleri, bilimsel çalışmalarımızı yürüten akademisyenler ile birlikte bölgeye intikal ederek, gerekli incelemelerde bulunmuştur. Ayrıca; drone ile arazi taranmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda; Türkiye'nin en az yağış alan bu bölgesinde bir yandan aşırı su tüketimi diğer yandan artan kuraklık sonucunda Kulu'daki Düden Gölü, Kozanlı Akgöl, Tersakan Gölü, Maden Gölü, Ak Göl ve Eşmekaya Sazlıkları gibi Tuz Gölü etrafında uydu göllerin ve sulak alanların kurduğunu, Tuz Gölü'nü besleyen su kaynaklarının tamamının kuruması sonucunda başta flamingolar olmak üzere su kuşlarının ve diğer canlıların olumsuz etkilendiği dünyadaki en önemli flamingo üreme kolonilerinden birisinin Tuz Gölü'nün batı kesiminde kuluçkaya yattığı belirlenmiştir.

Bunun dışında alanda münferit birkaç kuş ölüsü dışında toplu ölüme rastlanmamıştır. Ölü kuşların genel görünümünden bu ölümlerin yeni tarihli olmadığı anlaşılmıştır.

Alanda aynı zamanda Av Koruma Birimi'ne ait drone ile arazi taranmıştır, çevrede de toplu ölümler gözlenmemiştir.

Kreş alanı olarak tabir edilen bölgede yapılan incelemeler sonucunda gölde suyun olduğu görülmüş ancak flamingoya rastlanmamıştır.

- 2- Bakanlığımız (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) 06.08.2021 tarihli ve E-70879856-250-1459962 sayılı yazısı ile Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde sulak alanlarda yaşayan yaban hayatın araştırılması, izlenmesi ve korunması için 2016 yılından itibaren yürütülen proje verileri doğrultusunda, Tuz Gölü'nde su seviyesinin azalmasına iklim değişikliği etkileri ile birlikte Konya Drenaj Kanalı üzerinden su çekimi yapılmasının da etkili olduğunun belirmesinden sonra, su azlığının alanda yaşayan flamingo ve yavruları üzerinde olumsuz etkilerinin azaltılması için drenaj kanalı üzerindeki sulama amaçlı alımların durdurulması ve kaçak alımların engellenmesi için Devlet Su İşleri (DSİ) 4. Bölge Müdürlüğü görev alanı içerisinde bulunan söz konusu kanaldaki seddelerin, tarımsal amaçla su çekilen pompaların ve kanalda su akışını engelleyen diğer tüm faktörlerin kaldırılması istenmiştir.

Ayrıca; Tuz Gölü'nün sahip olduğu değerleri koruyabilmek ve su yönetiminde koruma anlayışı içerisinde hareket edebilmek amacı ile Tuz Gölü'nü besleyen yeraltı suyunu korumak üzere; Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'ndeki kaçak ve ruhsat süresi dolan kuyuların kapatılması, yeni kuyulara izin verilmemesi, Gölü besleyen tüm derelerde su akışının yıl boyu sağlayabilmek için dereler üzerinde yapılan seddelerin kaldırılması ve kaçak su alımlarının engellenmesi, Tuz Gölü'nü besleyen diğer dereler ve Melendiz Çayı üzerinde bulunan Mamasın Barajı üzerinde bulunan barajlardan Tuz Gölü'ne gerekli olan suyun, göle ulaşmasını ve beslemesini sağlayacak şekilde can suyu olarak devamlı bırakılmasının sağlanması, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından konunun takibinin yapılması hususunda gerekli bilgilendirme ve tedbirlerin yürütülmesi sağlanmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumluluğu altında bulunan Tuz Gölü ÖÇK Bölgesi sınırları dâhilinde; Flamingo (*Phoenicopterus roseus*), Toy (*Otis tarda*), Bozkır kartalı (*Aquila nipalensis*) popülasyonları her sene, alanında uzman bilim insanlarının da katkılarıyla aralıksız izlenmektedir.

Bilindiği üzere Tuz Gölü Havzası Türkiye'nin en az yağış alan ve en çok çölleşmekte olan bölgesidir. Bakanlığımız (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) tarafından gerçekleştirilen izleme faaliyetleri sonucunda; iklim değişikliğinin neden olduğu kuraklıkla birlikte tarımsal faaliyetler için yoğun su kullanıldığı, bu nedenle Tuz Gölü ve civar gölleri besleyen su kaynaklarının hemen hemen hiçbirinin Tuz Gölü'ne ulaşmadığı, ergin ve yavru flamingoların üreme alanlarının ve beslenme kaynaklarının buna bağlı olarak azaldığı, bölgedeki endemik balık türlerinin de yaşam alanlarının neredeyse tamamen kurduğu tespit edilmiştir.

Bölgenin son durumu ile ilgili olarak ilgili kurumlarla yazışmalar sürdürülmektedir. Yavru flamingoların yeterince besin almalarını sağlamak amacıyla 2022 yılında Bakanlığımızca Tuz Gölü'nün kreş alanı olarak bilinen noktalarına boru hattı ve tankerler vasıtasıyla su takviyesi yapılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne , 2022 yılından bu yana Tuz Gölü'nde mevsimsel olarak yaşanan kuraklığın etkilerini en aza indirebilmek, flamingolar için ortaya çıkabilecek hayati riskleri bertaraf edebilmek ve bölgenin su

besleniminin devamlılığı için flamingo kreş bölgesine su takviyesi yapılmaktadır. Ayrıca; iklim değişikliğinin Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla, hem karasal hem de göl alanı ölçeğinde uyum kapasitesinin güçlendirilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına yönelik tedbirlerin alınması çalışmaları devam etmektedir.

- 3- Tuz Gölü'nün iklim değişikliğine dirençli hale getirilerek su seviyesinin korunabilmesi için, bölgede su ihtiyacı az olan ürün desenine geçilmesi, yer altı suyu kullanımlarının kontrollü hale getirilmesi amacıyla ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içerisinde koruma çalışmaları yürütülmeye devam edilmekte olup, izleme çalışmaları her sene devam ettirilmektedir.
- 4- Koruma statüsündeki alanların korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması, geliştirilmesi, yönetimi ve tanıtılması ile ilgili planlama esaslarına ilişkin karar ve hükümleri belirleyerek, bölgedeki faaliyetler için kılavuz teşkil edecek esasları belirlemek üzere yönetim planları hazırlanmaktadır. Aynı zamanda bölgede yaşayanlar, alan yönetimini sağlayanlar ve diğer tüm paydaşlar arasında varılan ortak kararları ve eylemleri belirleyen yol göstericidir.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Bölgesi sahip olduğu doğal değerlerin yanında tarım, hayvancılık, tuz işletmeciliği gibi etkinliklerle insan kullanımının yoğun olduğu bir bölge özelliği taşımaktadır. Bölgede değişen çevresel ve sosyo ekonomik koşullar gereği, alanın koruma kullanma kararlarının sürdürülebilirliği ve yönetim planı uygulama döneminin sona ermiş olmasından dolayı yönetim planının revizyonu çalışması tamamlanmıştır.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Bölgesi'nde Yönetim Planı Revizyonu çalışması ile ilgisi olabilecek (doğrudan veya dolaylı) veya Yönetim Planı Revizyonu çalışmasının uygulanmasını ve sonucunu etkileyebilecek ve bu süreçten etkilenebilecek kilit aktörler belirlenirken; Aksaray ili Merkez, Eskil ve Sultanhanı ilçeleri, Konya ili Cihanbeyli, Kulu ve Altınekin ilçeleri ile Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesi ölçeğinde paydaşlar göz önünde bulundurulmuştur.

Tuz Gölü ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Revizyonu sürecinde paydaşların en geniş katılımı sağlaması; tüm tarafların sürecin her aşamasında planla ilgili beklentilerini ifade ederek, bilgi ve tecrübelerini aktararak sürece katkı vermeleri çalışmanın en önemli önceliği olmuştur. Farklı mesleklere sahip katılımcıların Yönetim Planı Revizyonu sürecini kavrayarak, sürece aktif olarak katılmalarını ve katkı vermelerini kolaylaştırmak için 27.04.2023, 16.05.2023, 06.06.2023, 23.06.2023, 24.06.2023, 05.07.2023, 06.07.2023 tarihlerinde ilgili paydaşlarla ikili görüşmeler ve odak grup toplantıları ile uygulama hedefi ve yönetimiyle bu uygulama hedeflerine ulaşılacak 37 faaliyet tanımlanmıştır. Ayrıca, yapılan tespit ve değerlendirmeler sonucunda Tuz Gölü ÖÇK Bölgesi'ndeki hassas bölgeler belirlenmiş ve bu bölgelere ait koruma-kullanma kararları geliştirilmiştir.